

/ Cíle hodiny:

- Ukázat pohled konkrétní ženy na padesátá léta a normalizaci, který vybočuje z obvyklého narativu
- Ukázat, že režim v padesátých letech byl na jedné straně extrémně restriktivní, ale na druhé přicházel s progresivními kroky, které postavení žen zlepšily

/ Příprava, úkoly 1, 2 a diskuze na závěr tvoří ucelený celek.

Cvičení č. 3 Socialistické zřízení je volitelná aktivita dle časových možností

/ Každé dítě ve skupině má svůj pracovní list, žáci a žákyně pracují nejprve samostatně, následně společně ve skupině

metodika přípravy před puštěním příběhu

/ varianta a) každý píše do pracovního listu

/ nebo varianta b) děti píší asociace na tabuli / #mentimetr #wordcloud, mají k dispozici 3 hesla nechte klíčová slova na tabuli

metodika úkolu č. 1 – časová osa příběhu paní Marie

/ Pusťte dětem první kapitolu příběhu Marie V. (končí 5:33).

V ní se seznámí s hlavní hrdinkou a úvodem jejího příběhu.

/ Po shlédnutí příběhu navedte děti k prvnímu úkolu.

Jeho cílem je, aby děti zkusily seřadit životní milníky Marie V. za sebe tak, jak jim to dává smysl. Dá se očekávat, že s ohledem na přípravný úkol, kdy měly popsat své asociace s 50. lety, budou děti nesprávně uvádět např. čističku vajec do této doby, naopak nebudou očekávat, že se v této době stane Marie V. úřednicí na KNV.

Životní milníky paní Marie:

- maturita (1950)
- vstup do komunistické strany (1952)
- Úřednice na krajském národním výboru (1954)
- Ředitelka státního statku (1962)
- Čistička vajec (1969)
- Poradkyně ministra zemědělství (1967)

V pozdějších úkolech budou děti vyhodnocovat, jak se jim podařilo milníky seřadit a zkoumat, proč se netrefily, jak historické události ovlivnily život Marie.

Zaměstnanost žen v 50. letech

/ práce ve skupinách

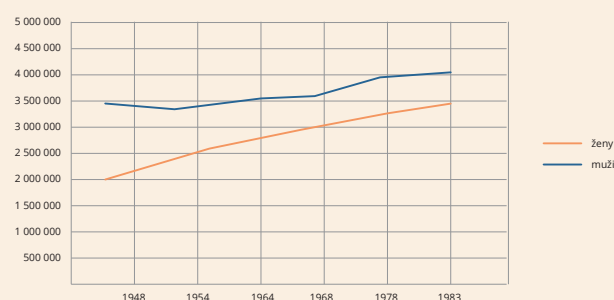
/ pusťte dětem kapitolu 2–4 příběhu.

Upozorněte děti na možnost sledovat příběh dle časové osy, kterou vyplňovaly v úkolu č. 1. Můžete se zmínit o tom, že budeme mluvit o zaměstnáních paní Marie.

/ Děti na grafu uvidí rostoucí zaměstnanost žen po roce 1948

Příběh Marie dokumentuje nárůst počtu pracujících žen v grafu.

Vývoj počtu pracujících žen a mužů v letech 1948–1983

Můžete využít faktografický text:

50. léta byla ve znamení nábory žen do zaměstnání a do průmyslu. V 60. letech zásadně roste vzdělanost žen a jejich kvalifikace.

- Mimořádná situace poválečné obnovy si vyžádala, aby ženy nastoupily do práce. Stát rozhodoval, jaká odvětví se mají rozvíjet a kam je třeba nasměrovat nové pracovní síly, kterých byl nedostatek (tzv. plánované hospodářství nebo centrální plánování). V Československu celkově ubylo obyvatelstvo. Přispěly k tomu válečné ztráty, odsun německého obyvatelstva z pohraničí a také to, že se z koncentračních táborů nevrátilo velké množství židovského obyvatelstva.
- Probíhal cílený nábor žen pro průmysl i pro obnovu společnosti. Ženy, které byly do té doby v domácnosti, měly nastoupit do práce.
- Zavedlo se právo na práci, ale rovněž povinnost pracovat. Pracovní povinnost platila pro všechny občany a občanky po ukončení povinné školní docházky v 15 letech.
- Byl uzákoněn princip, že za stejnou práci náleží ženám a mužům stejná odměna.

3. Metodika socialistické řízení

Úkol navazuje na kapitoly 2 až 4 příběhu. Děti mají debatovat o významu slova “nekompetence”, důvodech, proč se v období padesátých let dostávaly na vedoucí místa osoby, které neměly dostatečné zkušenosti s oborem.

→ je možné využít textový přepis:

V roce 1954 dostala i s manželem umístěnku na krajský národní výbor v Českých Budějovicích. Ve stejném roce se jim narodilo i první dítě. „Můj vedoucí byl soudruh, starej pán, bejvalej kočí na velkostatku. Ten nebyl schopnej zformulovat jakýkoliv dopis. Nebyl schopnej cokoliv vyrozumět z čísel. Na tom oddělení, bylo to družstevní oddělení, na který jsem nastoupila, tam byl nepředstavitelný nepořádek v dokladech. No a hlavní slovo měli funkcionáři z krajského výboru strany, ty to vlastně dirigovali, takže tam člověk se nemohl cítit dobře. Naše slovo, co a jak by bylo potřeba, nemohlo být ani vyslovený, protože jednak by ho nikdo neposlouchal a jednak si člověk dělal jenom zlou krev. Nám se nařizovalo. No, já jsem patřila k těm, kdo špatně poslouchali. Já jsem tam vlastně byla vysokej funkcionář a v důsledku toho jsem leccos mohla v těch orgánech ovlivnit. Leccos říct, leccos ode mě brali, leccos taky prosadit. Byly situace, třebaže do prací polních přšelo, nedalo se dělat a z těch krajských okresních orgánů šly přímo příkazy, kolik se musí usušit sena, sklídit luk nebo já nevím pokosit. A mně se snadno říkalo, to nejde, v tomhle počasí to nejde, my musíme počkat, až to půjde.“

Otázky:

- **Které vlastnosti by podle tebe měl/a mít vedoucí?** Co by měl/a určitě mít / Co by by určitě neměl/a mít (Děti dopisují vedle sebe do připravené tabulky v pracovním listu).

Děti se rozdělí do skupin, každá má ztvárnit scénku, která v jejich světě ukazuje něčí nekompetenci. Debatovat o tom, jak se cítíte, když vám šéfuje někdo, kdo je podle vás “nekompetentní”?

Debata:

- Proč se mohl takový člověk dostat do vedoucí funkce?
- Jaký k tomu měl předpoklad?

4. diskuze na závěr

V tuto chvíli žáci a žákyně mají dostatek informací, aby mohli porovnat svůj původní odhad vývoje Mariiných zaměstnání s realitou. Nechte je srovnat realitu s predikcí ve spolupráci s ostatními spolužáky.

Debata:

- Podívejte se na slova, která jste si vypsali k 50. letům. v přípravném úkolu:
 - Která z nich se v příběhu Marie odrazila a která ne?
 - Potvrdil příběh Marie vaše očekávání, která jste si na začátku hodiny spojili s 50.lety?
- Další možnosti debaty:
 - Co se stalo dál s Marií? Jak si myslíte, že se mohla dostat do zaměstnání, ve kterém do roku 1968 nebyla?
 - Jak se mohl její příběh dál vyvíjet?
- Návodné otázky:
 - Co vás překvapilo, s čím jste nepočítali, co bylo jasné od začátku?
 - Jaké zaměstnání děti nepřihádaly, protože ho Marie vykonávala až po roce 1968?

Marie prošla v druhé části svého příběhu zásadním zvratem, kde z pozice vedoucí státního statku spadla do profese řadové čističky vajec v drůbežárně. Nechte děti odhadnout, jak se mohl Mariin příběh vyvíjet dál a co mohlo pád způsobit.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY